

Вплив державного регулювання на розвиток лізингових відносин в Україні

*Роботу виконано на кафедрі державних фінансів
ВНУ ім. Лесі Українки*

У статті проаналізовано вплив держави на розвиток лізингу в Україні. На основі аналізу з'ясовано чинники, які визначають ефективність діяльності лізингових компаній, де основне місце відводиться державній економічній політиці, а також з'ясовано основні фактори, які формують попит і пропозицію на лізингові послуги.

Ключові слова: лізинг, держава, державна економічна політика, лізингові послуги.

Борисюк О. В. Влияние государственной регуляции на развитие лизинговых отношений в Украине. В статье проанализировано влияние государства на развитие лизинга в Украине. На основе анализа выяснены факторы, которые определяют эффективность деятельности лизинговых компаний, где определяющее место отводится государственной экономической политике, а также выяснены основные факторы, которые формируют спрос и предложение на лизинговые услуги.

Ключевые слова: лизинг, государство, государственная экономическая политика, лизинговые услуги.

Borusuyk O. V. Influence of Government Control is on Development of Leasings Relations in Ukraine. In article analyze the influence of country on the development in Ukraine. On the fundamental annalist determine the validly, what determine effectiveness activity leases of company, when prominent place learn the countries economics policy, and also basis factors, what mound demand and proposal on the service of lease.

Key words: lease, leases of company, countries economics policy, the service of lease.

Постановка проблеми. Через дефіцит власних фінансових ресурсів, суб'єктів господарської діяльності та високу вартість банківських кредитів в Україні лізинг має перспективу для поширення. Останніми роками хоча і відбувалися помітні позитивні зрушення в області лізингу, проте вони не змогли повною мірою ліквідувати всіх існуючих недоліків та протиріч. Досвід країн – світових лідерів сучасного прогресу – переконує, що їх лізингові відносини формувалися під дією послідовних і якісних перетворень з одночасним посиленням регулюючої ролі держави. Лізингову діяльність в Україні також неможливо регулювати ізольовано від інших сфер: цей процес повинен бути частиною системи державного регулювання всієї економіки. Тому важливо визначати характер взаємозв'язку між лізингом та державним регулюванням лізингових відносин в економіці України.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. У працях В. П. Александрової, Н. Н. Внукової, В. М. Геєця, А. А. Пересади, М. М. Якубовського досліджувалися теоретичні та практичні аспекти впливу державного регулювання на становлення та розвиток лізингових відносин; обґрунтовувалися методи державного регулювання лізингових операцій. Однак недостатньо вивченими залишаються питання основних факторів державного регулювання, що формують попит і пропозицію на ринку лізингових послуг, а також висвітлення головної мети державної політики в області лізингу.

Постановка завдання. Метою статті є виявлення взаємозв'язку між розвитком лізингу та державним регулюванням лізингових відносин в Україні.

Викладення основного матеріалу. Ефективність діяльності лізингових компаній залежить від багатьох чинників, серед яких можна виокремити дві групи: об'єктивні, які виникають на макрорівні (дія зовнішнього середовища), та суб'єктивні, які формуються безпосередньо на рівні суб'єктів лізингової діяльності і які залежать від ступеня їх професіоналізму (внутрішнього середовища). При цьому основна роль у першій групі факторів належить державній економічній політиці (ДЕП). Можна стверджувати, що процес розвитку лізингу і державне регулювання перебувають у діалектичному взаємозв'язку: з однієї сторони, оскільки лізинг може бути використаний як інструмент, за допомогою якого держава здійснює реалізацію багатьох завдань відносно регулювання економіки, а з іншої – на становлення і розвиток ринку лізингових послуг безпосередньо або опосередковано впливають

заходи державного регулювання. У той же час неможливо регулювати лізингову діяльність ізольовано від інших сфер: цей процес повинен бути частиною системи державного регулювання всієї економіки.

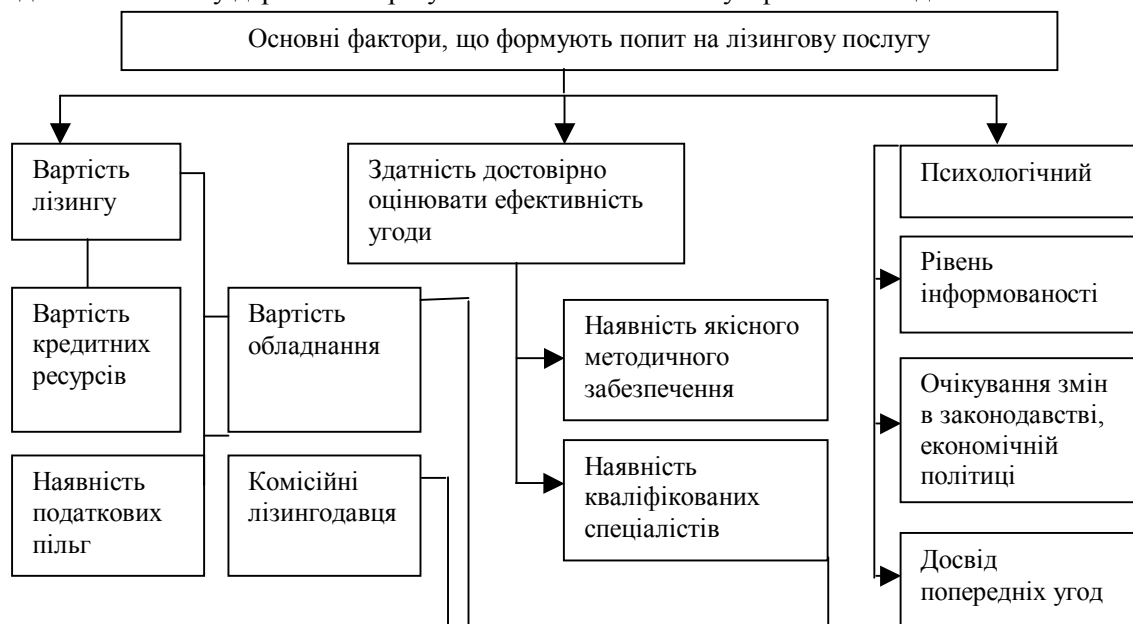
Як правило, в усіх країнах із розвинутою лізинговою індустрією на формування ринку лізингових послуг вирішальне значення мав вплив державних органів, сприяючи деякою мірою вирішенню певних протиріч [1; 4; 9]. Так, у результаті комплексної дії від реалізації спеціальних державних програм і пільг, за допомогою міжнародних фінансових організацій, сформувався стійкий лізинговий ринок у Південній Кореї (обсяги його збільшилися за рахунок дій держави в 3,7 раза), Бразилії (4,2 раза), Гонконзі (2,5 раза) та Індонезії (3,2 раза) [8]. Державні механізми управління і регулювання економікою у процесі кардинальних ринкових перетворень у тих чи інших країнах діють по-різному.

Відповідно до зробленого аналізу, у вітчизняних умовах під державним регулюванням лізингу слід розуміти розробку та реалізацію комплексних заходів з упорядкування, контролю та попередження порушень у цій сфері – з однієї сторони, і зі створення системи економічних стимулів для усіх її учасників із метою підвищення ефективності функціонування ринку лізингових послуг і створення умов для виконання його макроекономічних функцій – з іншої.

У деяких працях [2; 3; 5; 6; 7] головна мета державної політики в області лізингу визначається як створення системи з підвищення ефективності та функціонування національної економіки. Проте ми вважаємо, що це надто широке формулювання. На наш погляд, нарощування інвестиційних ресурсів та оптимізація їх вкладень, а в кінцевому підсумку – структурна перебудова і модернізація виробництва є більш точним формулюванням, яке відображає можливості лізингу в конкретній економічній ситуації.

У наукових дослідженнях основні фактори, що впливають на розвиток лізингу, та їх взаємозв'язок із державним регулюванням лізингу, як правило, класифікують на глобальні (податкова політика, нормативно-правове забезпечення лізингових відносин, наявність спеціалістів певної галузі, темпи інфляції, стан та можливості банківської системи) і локальні (наявність інформації про об'єкти лізингу, ринок лізингових послуг, їх якість та ін.) (див. рис.1).

Ефективність функціонування будь-якого механізму визначається на основі вихідних факторів, які слугують критеріями ефективності. Рушійна сила певною мірою формується в результаті взаємозв'язку складових елементів, оскільки їх сукупний вплив визначає економічні результати діяльності. У свою чергу, кожен зі згаданих елементів формується із його складових, результати дії котрих безпосередньо відображаються на конкретному регулюючому процесі, а сукупність дії складових елементів складає рушійну силу елемента. Відповідно, для формування раціональної державної політики відносно лізингу першочергову увагу має бути приділено оцінці впливу основних складових механізму державного регулювання на економічну ефективність діяльності.

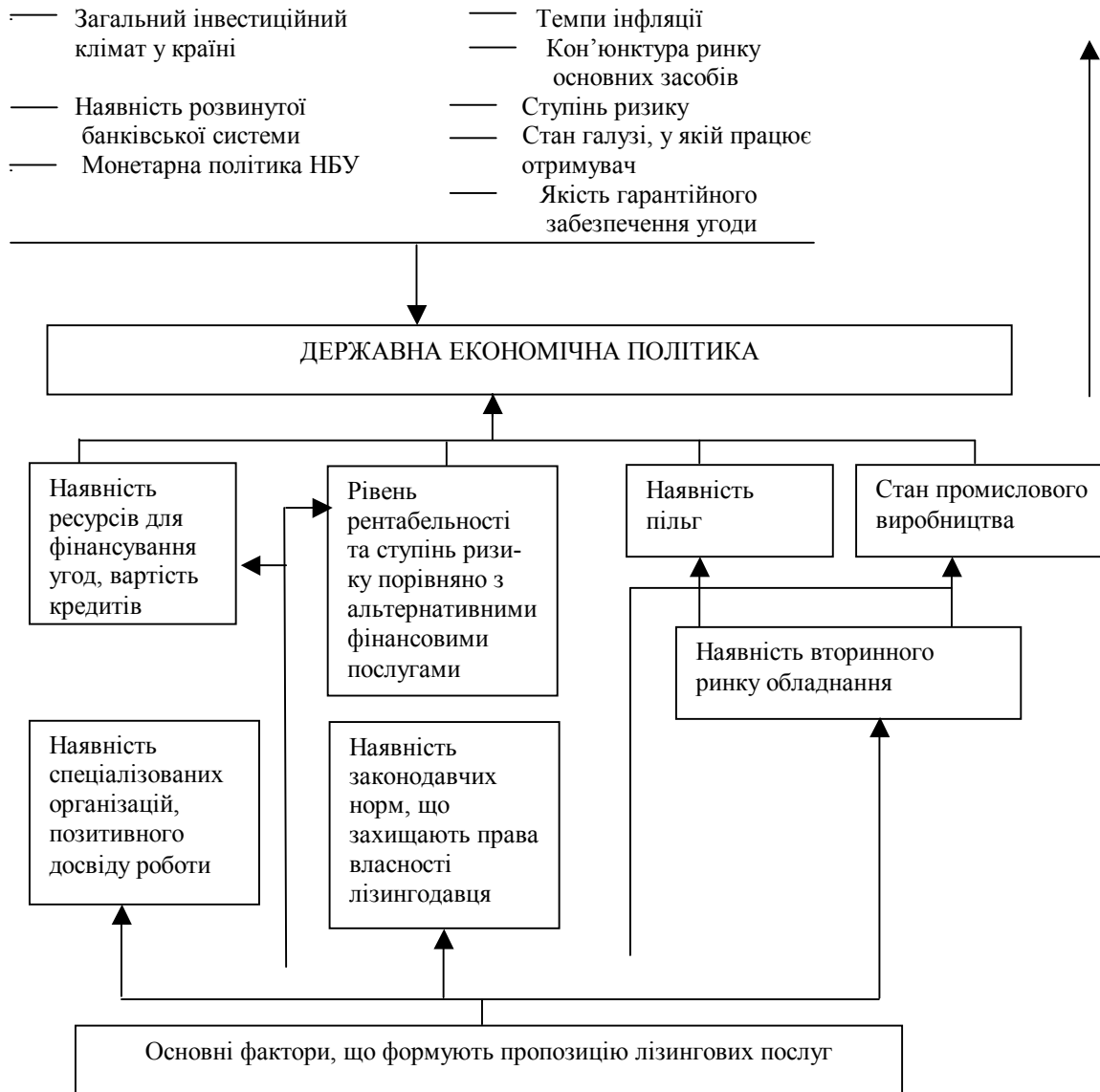

Рис. 1. Взаємозв'язок факторів, що формують попит і пропозицію лізингових послуг та державної економічної політики

Ефективність функціонування будь-якого механізму визначається на основі вихідних факторів, які слугують критеріями ефективності. Рушійна сила певною мірою формується в результаті взаємозв'язку складових елементів, оскільки їх сукупний вплив визначає економічні результати діяльності. У свою чергу, кожен зі згаданих елементів формується з його складових, результати дії котрих безпосередньо відображаються на конкретному регулюючому процесі, а сукупність дії складових елементів складає рушійну силу елемента. Відповідно, для формування раціональної державної політики відносно лізингу першочергову увагу повинно бути приділено оцінці впливу основних складових механізму державного регулювання на економічну ефективність діяльності.

У формуванні відповідної державної політики повинні брати участь усі суб'єкти відносин, а важливим принципом – гармонізувати самоорганізацію ринку з його державним регулюванням. Повинні виконуватись також такі принципи, як: системний підхід; динамічний, безперервний характер, обумовлений природною гнучкістю лізингу; наявність відповідної концепції та багатоваріантний характер регулювання.

На даному етапі розвитку лізингу тільки за сприяння державних структур різних рівнів можна організувати підготовку відповідних спеціалістів із лізингу, створити необхідну організаційну інфра-

структуру, впровадити як необхідні зміни в правові, нормативні документи, так і систему реальних економічних стимулів для лізингу.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Отже, дослідивши вплив держави за сприяння лізингових відносин, можна зробити такі висновки:

1. На етапі становлення та розвитку лізингового бізнесу майже в усіх країнах держава надавала йому значну підтримку однаковою мірою як для лізингодавців, так і для лізингоодержувачів.

2. Запорукою успішного розвитку лізингової діяльності має бути посилення ролі державного впливу на лізингові відносини в Україні, оскільки держава шляхом становлення різних умов для інвестування в галузі економіки забезпечує приплив капіталу саме в ті з них, які найбільше цього потребують. Змінюючи розміри податків, установлюючи податкові пільги, збільшуючи або зменшуючи строки амортизації, держава визначає пріоритетні галузі для вкладення капіталу, що в кінцевому підсумку веде до розвитку економіки в необхідному напрямі.

3. На даному етапі розвитку лізингу тільки за сприяння державних структур різних рівнів можна організувати підготовку відповідних спеціалістів із лізингу, створити необхідну організаційну інфраструктуру, впровадити як необхідні зміни у правові, нормативні документи, так і систему економічних стимулів для лізингу.

4. На даному етапі лізингових відносин України частка державного капіталу у створенні інфраструктури лізингової діяльності в окремих цільових інвестиційно-лізингових проектах (як це робиться в Росії), а також під час фінансування лізингу є визначальною, оскільки дозволить зробити лізинг більш привабливим у вітчизняних умовах.

Література

1. Андреев П. А., Драгайцев В. Н., Буклагин Б. С. Тенденции развития и эффективности зарубежной техники.– М.: Информагротех, 1998.– 96 с.
2. Васильев Н. М., Катырин С. Н., Лепе Л. Н. Лизинг как механизм развития инвестиций и предпринимательства.– М., 1999.
3. Газман В. Лізинг: теорія, практика, коментарі.– К.: Фонд правової культури, 1997.– 416 с.
4. Оттавська Конвенція // Офіційний сайт компанії Дельталізинг.– [www. Leasing.ru](http://www.Leasing.ru)
5. Смирнов А. Л. Лизинговые операции.– М.: Изд-во АО “Консалтбанкир”, 1995.– 136 с.
6. Столяров К. Инвестиционные аспекты лизинга в Украине.– Донецк, 1997. – 70 с.
7. Abdel-Khalir A. R. The Economic Effects on Lessees of FASB Statement №13, Accounting for Leases, “Financial Accounting Standard Board of Financial Accounting Association”.– Stanford.: CT, 1981.
8. Accounting Aspects (synoptic table on lease accounting in Europe) // http://www.leaseurope.org/pages/Leasing/Accounting_Aspects
9. Statistics 2008//<http://www.leaseurope.org/pages/Download/SL2008.pdf>

Статтю подано до редколегії
29.09.2008 р.